CZĘŚĆ XLVI — № 81. ROK 23 — (1852.)

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, 21 Października. / 2 Listopada.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 20 Października. / 1 Listopada.

Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE w Wydziale Wojskowości, z dnia 11 Października, liczący się w Armii i w wojskach zapasowych, Jenerał-major *Annienkow 4*, mianowany zawiadującym kadrami i wydatkami umundurowania i uzbrojenia, zapasowych bataljonów 3 dywizyi Grenadyerów i bataljonów rezerwowych 5 korpusu piechoty. — 12 Października, Starszy adjutant przy Deżurnym Jenerale Głównego Sztabu J. C. Mości, Pułkownik pułku Grenadyerów gwardyi *Chatow 2*, przemianowany został na Rzeczywistego Radzcę Stanu, z zaliczeniem do Ministerstwa Skarbu; — Nakazny Ataman Orenburskiego wojska kozaków, liczący się w jezdzie Jenerał-major *Żukowski 1*, uwolniony zostaje na urlop roczny dla poratowania zdrowia z opuszczeniem pomienionego dowództwa i z pozostaniem w jezdzie. — 13 Października, mianowani: Jenerał-adjutant J. C. Mości Jenerał-porucznik *Filosofow 1*, Kuratorem (Попечитель) ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI WIELKICH XIĄŻĄT MIKOŁAJA MIKOŁAJOWICZA i MICHAŁA MIKOŁAJOWICZA z pozostaniem Jenerał-adjutantem; — Jenerał-major orszaku J. C. Mości *Korff 2*, mianowany do zostawania przy ICH CC. WYSOKOŚCIACH, z pozostaniem w tymże Orszaku. — 14 Października, Dowódzca 1 bataljonu celnych strzelców (Стрѣлковаго) Pułkownik *Kruzenstern 3*, mianowany Dowodzcą Pragskiego pułku pieszego; — Pułkownik *Kuw 1*, otrzymuje urlop roczny dla poratowania zdrowia z zaliczeniem do Armii.

— Przez Dodatek do Rozkazu dziennego CESARSKIEGO z dnia 11 Października, zostający przy korpusach gwardyi Jego Wielko-Xiążęca Wysokość Xiążę JERZY MECKLEMBOURG-STRELITZ otrzymuje urlop za granicę na dwa miesiące.

Rozkazy dzienne CESARSKIE, *w Wydziale służby Cywilnej.*

10 Października, (w Carskiém Siole.) Za odznaczającą się służbę, zostają podniesieni do rangi Rzeczywistego Radzcy Stanu, Radzcy Stanu: pełniący obowiązki Cywilnego Gubernatora Orenburskiego Szambelan *Chanykow*, z zachow. dotych. obow.; Zarządzający Departamentem Gospodarczym Ministerstwa Spraw Wewnętrzych *Milutin*, Naczelnik Oddziału Departamentu Policyi Wykonawczej *Lichonin*, Urzędnicy 5 klassy przy Ministrze Spraw Wewn. *Starikow*, i Szambelan *Wasilczykow*, z zachow. dotychcz. obowiązków, Pskowski Vice-Gubernator *Potułow* i Członek z głosem doradczym Rady Medycznej, Doktor Medycyny *Rozenberger*; — Do rangi Radzcy Stanu, Inspektor Kowieńskiego Lekarskiego Zarządu, Radzca Kollegialny Stab-lekarz *Godlewski;* — Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: Radzca Rządu Gubernijalnego Grodzieńskiego *Łozowski*, i Młodszy Kontroler i Buchalter Departamenta Gospodarczego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych *Gąsiewski;* — Otrzymuje rangę Assesora Kollegialnego, Naczelnik Expedycyi w Oddziale Celnym Kancellaryi Namiestnika Królestwa Polskiego *Chełczyński;* — Za wysługę lat otrzymuje rangę Sekretarza Kollegialnego, dymisyonowany, przedtém pełn. obow. młodszego Sekretarza Banku Polskiego *Grodziński*, ze starszeństwem od 7 Października 1847; — JEGO CESARSKA MOŚĆ oświadcza MONARSZE SWE zadowolenie (w liczbie innych) Radzcom Dworu, Starszemu Radzcy Rządu Gubernijalnego Witebskiego *Iwanow*, Operatorowi Witebskiego Lekarskiego Zarządu Doktorowi Medycyny *Bartoszewiczowi*, Operatorowi takiegoż Zarządu Mohylewskiego, Sztab-lekarzowi *Głażewskiemu*, Pomocnikowi Wileńskiego Inspektora Aptecznego Wydziału Sztab-lekarzowi *Hausmanowi*, Lidzkiemu Horodniczemu, Radzcy Honorowemu *Sierebriakow*, Sekretarzom Kollegialnym, Marszałkom powiatów: Brzeskiego *Wisłockie-*

mu, i Bielskiego *Zawadzkiemu*, Niezmiennemu Członkowi Witebskiej Gubernijalnej Kommisyi Żywności *Rudzińskiemu*, Marszałkom powiatów: Grodzieńskiego Porucznikowi *Lachnickiemu*, Oszmiańskiego Sekretarzowi Gubernijalnemu *Umiastowskiemu*, i Członkowi Grodzieńskiego Inwentarzowego Komitetu, Kamer-junkrowi *Wojczyńskiemu*, za gorliwą służbę i prace szczególne.

11 Października. (Tamże.) Zostaje przyjęty do służby Sekretarz Kollegialny *Tarwid*, na Starszego Nauczyciela Gymnazyum Szawelskiego; — Rzeczywiści studenci Uniwersytetu św. Włodzimierza, mianowani młodszemi Nauczycielami Gymnazyj: Niemirowskiego *Antonikowski*, Kamieniec-Podolskiego *Widuta-Stocki* i Białocerkiewskiego Kandydat tegoż Uniwersytetu *Łapicki*; — Uwolniony w 1835 roku z Żytomirskiego pułku pieszego z rangą porucznika, pełniący obowiązki Burmistrza miasta Płońska *Kulesza*, przemianowany zostaje na Sekretarza Gubernijalnego.

— Przez Reskrypt Cesarski z dnia 26 Września, najłaskawiej mianowany kawalerem orderu Św. Anny 1 klassy, Połtawski Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radzca Stanu *Oznobiszyn*.

— N. Pan, zaliczyć raczył do orderu Św. Anny 3 klassy, Xiędza Maxymiljana Staniewskiego, Kapelana Rzymsko-Katolickiego, przy pułkach Gwardyi Korpusów Rezerwowych jazdy i piechoty, w nagrodę 32-letniej gorliwej jego służby.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 9 (21) Października.

Rozkazy do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego, Z dnia 19 Września (1 Października) 1852 r.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej,

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Sędzia Trybunału Cywilnego gubernii Płockiej, Radzca Dworu, Magister Praw Majewski, p. o. Pisarza Kancellaryi Hypotecznej tejże gubernii; Pisarz Sądu Pokoju okręgu Kieleckiego Antoni Lechowski, p. o. Podsędka Sądu Pokoju okręgu Konińskiego; i Adjunkt Archiwum Głównego Królestwa, Sekretarz Gubernijalny Andrzej Guliński, p. o. Archiwarjusza w temże Archiwum.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych,

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowani: Aplikant Kommisyi Rządowej, wykwalifikowany Budowniczy 2 klassy Józef Orłowski, pełniącym obowiązki budowniczego powiatu Piotrkowskiego; spadły z etatu Kontroler Skarbowy w mieście Bałdrzychowie Ludwik Fabiani, pełniącym obowiązki Burmistrza m. Radomska w gubernii Warszawskiej; były Elew Górnictwa Karol Polaczek, p. o. Burmistrza m. Filipowa tejże gubernii; Podsekretarz w Magistracie m. Radomia Jan Gładysz, p. o. Tłumacza w biurze Naczelnika powiatu Opatowskiego; p. obow. Wójta Gminy Wola Tarłowska w gubernii Radomskiej Stanisław Dygulski, p. o. Burmistrza m. Tarłowa w tejże gubernii; p. o. Adjunkta Wydziału Wojskowego w Rządzie Gubernijalnym Warszawskim Karol Trautzolt, p. o. Urzędnika do szczególnych poruczeń przy Gubernatorze Cywilnym gubernii Warszawskiej; Kontroler Urzędu Skarbowego w m. Tarnogorze gubernii Lubelskiej Jan Bogdanowicz, p. o. Kassyera m. Tyszowce w tejże gubernii; Kancellista Kontroli Skarbowej gubernii Warszawskiej Zygmunt Grakowski, p. o. Pomocnika Archiwisty Wydziału wojskowego w Rządzie Gubernijalnym Radomskim; Tłumacz biura Naczelnika powiatu Płockiego Konstanty Kusociński, p. o. Tłumacza w Rządzie Gubernijalnym Płockim; Kancellista w Rządzie Gubernijalnym Płockim Alexander Szyłło, p. o. Tłumacza w biurze Naczelnika powiatu Płockiego; b. Rachmistrz Dyetaryusz w Rządzie Gubernijalnym Warszawskim Ludwik Zaremba, p. o. Rachmistrza w biurze Naczelnika powiatu Włocławskiego; spadły z etatu Pisarz materyałów przy Zakładach Górniczych Ludwik Gruszczyński, p. o. Burmistrza m. Modliborzyce w gubernii Lubelskiej; spadły z etatu Adjunkt przy Kontrolerze m. Łodzi w gubernii Warszawskiej Stanisław Wołyński, p. o. Inspektora Policyi w temże mieście; spadły z etatu Strażnik Straży pogranicznej Filip Rafałowski, p. o. Sekretarza Magistratu m. Opatówka w gubernii Warszawskiej, i Pisarz rogatkowy m. Kalisza Jan Nepomucen Konarzewski. p. o. Sekretarza Kwaterunkowego w Magistracie m. Sieradza w Gubernii Warszawskiej. — Przeniesieni, na własne żądanie: p. o. Burmistrza m. Błonia w gubernii Warszawskiej Hipolit Nagrodzki, na p. o. Burmistrza m. Szadku w tejże gubernii i p. o. Burmistrza m. Szadku Szczęsny Filipowicz, na p. o. Burmistrza m. Błonia. — Otrzymują dymissyę, za nadużycia w służbie z oddaniem pod Sąd: Kassyer m. Tyszowce gubernii Lubelskiej Małecki; — Za samowolne oddalenie się z miejsca urzędowania w czasie cholery, z oddaniem pod Sąd: p. o. Burmistrza m. Sieradza w gubernii Warszawskiej Teodor Glotz. — Uwolniony od obowiązków, p. o. Burmistrza m. Radomska w gubernii Warszawskiej, Antoni Dojowski; p. o. Burmistrza m. Filipowa w gubernii Augustowskiej Leon Tomaszewicz i p. o. Tłumacza w biurze Naczelnika powiatu Opatowskiego Eustachy Sudziłowski.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Podpisarz Sądu Pokoju Okręgu Łęczyckiego, Sekretarz Gubernijalny Bader, p. o. Pisarza tegoż Sądu; Podpisarz Sądu Pokoju Okręgu Łosickiego, Magister Prawa Rudolf Rettel, p. o. Pisarza Sądu pokoju Okręgu Kraśnickiego; Aplikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym w Siedlcach Cypryan Gumowski, p. o. Podpisarza Sądu pokoju Okręgu Łosieckiego; Podpisarz Sądu pokoju Okręgu i miasta Warszawy Wydziału 4 Juljusz Lubke, p. o. Sekretarza 1 klassy w Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości; Applikanci Sądowi przy Trybunale Cywilnym w Warszawie: Edward Dobraczyński, p. o. Podpisarza Sądu pokoju Okręgu Orłowskiego i Ludwik Pawęczkowski, p. o. Podpisarza Sądu pokoju Okręgu Węgrowskiego; Applikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym w Siedlcach Dominik Maślakiewicz, p. o. Podpisarza Sądu Policyi Poprawczej z delegacyą do p. o. Pisarza Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Zamojskiego.

Przeniesieni: na własne żądanie: Pisarz Sądu pokoju Okręgu Kraśnickiego Jan Piekałkiewicz, na p. o. Pisarza Sądu pokoju Okręgu Piotrkowskiego; Podpisarz Sądu pokoju Okręgu Węgrowskiego Ignacy Stępczyński, na p. o. Podpisarza Sądu pokoju Okręgu Łęczyckiego; Podpisarz Sądu pokoju Okręgu Orłowskiego Ludwik Zegrzda, na p. o. Podpisarza Sądu pokoju Okręgu i m. Warszawy Wydziału 4; i Podpisarz Sądu Poprawczego delegowany do p. o. Pisarza Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Zamojskiego Konrad Machczyński, na p. o. Podpisarza Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego Wydziału 1.

W Zarządzie Warszawskiego Wojennego Jeneral-Gubernatora, przeniesiony: Urzędnik do pisma w Komitecie Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej Władysław Koćmierowski

na Urzędnika do pisma do Kancellaryi Warszawskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora.

Zmarli, wykreśleni zostają z listy urzędników, Budowniczy powiatu Piotrkowskiego Ignacy Marczewski; Rachmistrz w biurze Naczelnika powiatu Włocławskiego Dominik Kempiński, p. o. Burmistrza m. Modliborzyce w gubernii Lubelskiej Walenty Filaszewicz; p. o. pomocnika Naczelnika powiatu Sieradzkiego Alexander Jabłoński, p. o. Burmistrza m. Tarłowa gubernii Radomskiej Antoni Malewski; Assesor Trybunału Cywilnego gubernii Płockiej Stanisław Bagiński, i Podpisarz Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego Wydziału 1 Sylwester Nowakowski.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. Objawienia o podatku od dochodów mają być przedstawione do władz właściwych, najpóźniej w końcu Grudnia. Skutkiem rozporządzenia Ministerstwa Skarbu, drogi żelazne oswobodzone są od podatku dochodów i od podatku przemysłowego.

— Hrabia Maurycy Ditriechstein, były Poseł Austryacki w Londynie, umarł 15 Października.

— Umarł też w Medyolanie hrabia Pompeo Litta, autor *Historyi sławnych Rodzin Włoskich;* urodzony w roku 1781, odbywał kampanije pod Napoleonem i w 1814 roku wrócił do prywatnego życia.

ANGLIJA.

LONDYN, *18 Października.* List z Rzymu, umieszczony w gazecie Bruxelskiej *Emancipation*, donosi, że Dwór Rzymski ustąpił w sprawie Murraya, i że kara śmierci, na którą ten człowiek został skazany, zamienioną mu będzie na wygnanie do Grecyi.

— Systemat telegrafii elektrycznej obejmuje już w Anglii przestrzeń 4,000 mil i kosztuje 800,000 funtów sterlingów. Służba tego rodzaju komunikacyi liczy już 800 osób.

— Pierwszy Par Szkocyi, Xiążę (Duke) of Hamilton and Brandon, zmarły ostatnimi czasy w Londynie, był jednym z najstarszych, jeżeli nie najstarszym Parem; urodzony w roku 1767 dożył patryarchalnego wieku lat 85. Xiążę nie miał nigdy czynnego udziału w polityce. W roku 1819 odziedziczył po ojcu tytuły Xięcia Hamilton, Xięcia Brandon, Barona Dalton. W roku 1810, mając lat 43, pojął w małżeństwo córkę znanego w tej epoce w literaturze i Sztukach P. Williama Beckford, z tego małżeństwa miał syna i córkę. Syn, który dziś odziedzicza tytuły i godności ojca, jest dotychczasowy Margrabia William Douglas, urodzony w roku 1811, który w 1843 poślubił Xiężniczkę Maryą-Amalią-Elżbietę-Korolinę Badeńską, siostrę cioteczno-rodzoną Prezydenta Rplitej Francuzkiej.

Zmarły Xiążę Hamilton był Radzcą Tajnym Królowej, Kawalerem Podwiązki, Członkiem Towarzystwa Królewskiego Londyńskiego Badaczów Starożytności i Prezesem Towarzystwa Królewskiego Szkockiego. Ród jego jest jednym z najstarożytniejszych i najznakomitszych w Szkocyi. Strażnictwo Zamku Holyrood, jest dziedziczną godnością tego rodu. Drugi z rzędu hrabia of Arran, potomek jednej z gałęzi tego szczepu, był w roku 1542 obrany Regentem Szkocyi, a w roku następnym ogłoszony Następcą Tronu. Od Króla Francyi Henryka II otrzymał był tytuł Xięcia (Duc) de Chatellerault, którego zrzekł się później.

FRANCYA.

PARYŻ, *22 Października.* Twierdzą, że w kwestyi o przywróceniu Cesarstwa, Senat jest jednomyślnym, ale że w kwestyi o następstwo Tronu w braku prostego Następcy, dwie się utworzyły partye: jedna jest za synem Xięcia Canino, a druga za synem byłego Króla, Hieronima Bonaparte.

— Sądzą, że nowa Konstytucya przy ogłoszeniu Cesarstwa nie będzie wydana i że skończy się na zmodyfikowaniu obecnej, z dnia 15 Stycznia 1852 roku. Zmiany te mają być nieliczne i nie stanowcze; obrady Ciała Prawodawczego przestaną być publiczne i członkom jego wyznaczona będzie płaca.

— Donoszą z nad brzegów Genewskiego jeziora z dnia 12 Października, że Królowa Marya-Amalija, wdowa po Ludwiku-Filippie, przybyła do Lauzanny z Xięciem de Joinville, hrabią de Chabannes, hrabiną Mollien i Doktorem Guéneau de Mussy i pozostanie tam do zupełnego wyzdrowienia Xiężny Orleańskiej. 11 Października przybył tamże xiążę de Broglie.

— Donoszą z Algeryi o dokonanej przez jenerała francuzkiego Jussuff, probie użycia dromaderów do zaprzęgu. Dromader, po arabsku *Mehari*, jest rasa wielbłądów znana ze swej szybkości i wytrwałości w biegu, której ojczyzną jest prowincya Mahra. Użycie dromaderów w wojnie zamiast koni oddawna jest znane, ale nikt dotąd nie obrócił ich do zaprzęgu. Ostatnimi dniami jenerał Jussuff przybył do Algeru z Blidah w koczu, ciągnionym przez dwa dromadery. Przestrzeń tę, od 280 wiorst, przebiegł we 24 godziny. Jeżeli to doświadczenie da się zastosować na większą stopę, stanie się bardzo ważném dla cywilizacyi i w ogóle dla ożywienia tamecznego kraju, ułatwi bowiem przebywanie jego we wszystkich kierunkach, co teraz jest rzeczą bardzo trudną, dla braku wody. Dromadery obchodzą się bez napoju przez dni kilka i bez utrudzenia przebiegają 16 kilometrów (prawie tyleż wiorst) na godzinę. Kraj zaś po za Tell jest wszędzie tak płaski, że ze strony dróg żadnej nie będzie trudności.

— W tej samej chwili (16 Października), kiedy grom dział obwieszczał wjazd do stolicy obecnego Władcy Francyi, kilku rojalistów, zebranych w dawnej Dworskiej kaplicy Saint Germain l'Auxerrois, słuchali żałobnego nabożeństwa, odbywającego się za duszę Królowej Maryi-Antoniny, której rocznicą śmierci jest tenże dzień 16 Października. Jednocześnie podobne nabożeństwo było odprawione po wielu innych kościołach.

GRECYA.

Donoszą z Aten, z dnia 1 Października, że święty Synod rozpoczął swe urzędowanie, od złożenia Królowej-Regentce

*

spisu kandydatów na stolice arcybiskupie i biskupie. Z tych kandydatów Królowa Jmć mianowała Archimandrytę Apostolides Misail, Arcybiskupem Achai i Elidy, a Archimandrytę Philotheco, Arcybiskupem Akarnanii i Etolii. Ci nowi dygnitarze poświęceni zostali z wielką uroczystością, w obecności Królowej, w kościele św. Ireny w Atenach.

TURCYA.

Podług korrespondencyj ze Stambułu nowozaciągnięta pożyczka 50 miljonów przez Portę Ottomańską nie zdoła wyprowadzić jej z trudności finansowych, jeżeli nie będzie przyjęty systemat oszczędności w zbytkowych wydatkach a przynajmniej w płacach Ministrów, które są urządzone na stopę nieznaną w Europie. I tak naprzykład Wielki Wezyr pobiera 200,000 piastrów, inni ministrowie po 150,000, i po 100,000 piastrów miesięcznie.

AMERYKA.

AMERYKA POŁUDNIOWA. Wiadomości z Buenos-Ayres dochodzą do 1 Sierpnia. Jedna gazeta tameczna zawiera uznanie przez Jenerała Urquiza, jako Dyktatora tymczasowego, niepodległości Rzeczypospolitej Paragwajskiej, oraz zawarcie traktatu przyjaźni, handlu i żeglugi, którym wolna żegluga po rzekach Uraguay i Parana zapewniona jest dla Rplitej la Plata i dla Cesarstwa Brezylskiego. Traktat ten jest uważany jako wypadek największej wagi. Kommisarze Anglii, sir Charles Hotham i Francyi, kawaler Saint Georges byli przedstawieni jenerałowi Urquiza. Wszystkie prowincye jednomyślnie przyjęły proponowaną przez niego organizacyą narodową. Dekret niedawno wydany, o wolnym przywozie mąki do Buenos Ayres, został odwołany.

Poźniejsze doniesienia, o cały miesiąc, bo z dnia 1 Września, niemniej są pomyślne. Żegluga na Uraguay i Parana otwarta została przez jenerała Urquiza dla wszystkich okrętów kupieckich, podejmujących niemniej nad 120 tonn. Wykonanie tego postanowienia rozpocznie się od 1 Października.

— Kongress narodowy miał się zebrać w Buenos Ayres w pierwszych dniach Września. Uznanie niepodległości Paraguayu zawczasu rozwiązuje zajście, dla załatwienia którego Anglija i Francya Komisarzy swych posłały.

— Wiadomości z Rio Janeiro są po 14 Września. Izby Brezylskie zostały zamknięte 4 tego miesiąca.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

PARYŻ, *23 Października.* Wiele mówią o mianowaniu nowych Senatorów spółcześnie z ogłoszeniem Cesarstwa. W tej liczbie niemało znakomitych legitymistów ma wejść do służby nowej Monarchii. Inni znowu zapewniają, że Hrabia de Chambord ma wystąpić z energicznym Manifestem przeciw obwołaniu Cesarstwa.

Sądzą że budżet Domu Cesarskiego, czyli lista Cywilna, będzie podwojona, to jest podniesiona do 25 miljonów franków rocznie, licząc w to i uposażenia Członków Rodziny Cesarskiej.

Co do niezgodności zdań w Senacie we względzie Następcy Tronu, mniemają, że Senat przemilczy całkiem tę kwestyą, lub pozostawi nowemu Cesarzowi władzę wyznaczenia Następcy po sobie, na przypadek niemienia potomstwa.

— Po ogłoszeniu Cesarstwa, wielka ta nowina będzie zapewna oznajmiona Dworom Cudzoziemskim listami własnoręcznemi Ludwika Napoleona, z któremi będą wysłane jako gońcy, znakomitsze osoby. Jest to zręczność otrzymania wyższych stopni i orderów zagranicznych. Głoszą że kilku znaczniejszych legitymistów ubiega się o takowe posłannictwo.

— Przywrócony został jeden ze zwyczajów Monarchii. Za każdym razem kiedy Prezydent przybywa do pałacu Tuileries, wywiesza się flaga, która spuszcza się natychmiast po jego odjeździe.

LONDYN, *22 Października.* W *Morning-Chronicle* czytamy: «Ministrowie gotują już do Mowy Królewskiej paragrafy stosowne z każdego wydziału. Minister Spraw Zagranicznych ograniczy się zapewna wiekuistym frazesem «że Królowa nie przestaje odbierać od obcych Mocarstw dowody najszczerszej przyjaźni.» I w rzeczy samej, jedyne zajście, o rybne tonie z Ameryką, jest załatwione. Co zaś do ogłoszenia Cesarstwa we Francyi, to nie spowoduje żadnego dla Anglii zwikłania. Polityka przyjęta przez Xięcia Wellingtona, iżby uznawać wszystkie instytucye Francyi, jak skoro takowe są ustalone, jest równie zdrowa jak słuszna. Czy to będzie Prezydent, czy Cesarz, zawsze Minister Spraw Zagranicznych nie omieszka nas zapewnić, że zostajemy z nim w stosunkach najprzyjaźniejszych.»

LAUZANNA, *19 Października.* Królowa Marya-Amalija i Xiążę de Joinville opuścili już nasze miasto. Xiężna Orleańska wyzdrowiała prawie zupełnie i wprędce zapewna wyjedzie ztąd do Niemiec lub Anglii.

TURCYA. Donoszą ze Smyrny, z dnia 4 Października, że po ostatnim wielkim pożarze, były dwa nowe, lecz które szczęściem nie miały ważnych następstw. Wszystkie te klęski są sprawą umyślnego podpalenia. Przekonani o tę zbrodnię, która spowodowała dwa ostatnie pożary, jeden grek i jeden żyd, są już w ręku władzy.

(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

ROZMAITOŚCI.

Austryackie Ministerstwo Oświecenia wzięło na swój koszt drukowanie xiążki do czytania w niższych gymnazyach, napisanej w języku ruteńskim przez Bazylego Kowalskiego, redaktora Dziennika praw Państwa Austryackiego (Reichsgesetzblatt).

* * *

Dyrektor choru w Hermansztadzie Zenker znalazł nie dawno między staremi notami w Pradze trzy nieznane dotąd «Trio» Beethovena, które teraz wydać zamierza.

* * *

Illustracya Londyńska ogłosiła drzewo genealogiczne Wellingtona, w którém usłużny jakiś przodkodawca, wiedzie rod jego w ciągłej linii od Edwarda I i dynastyi Plantagenetów, a zatém wprost i od Alfreda W. i od Wilhelma Zdobywcy. Xiążę Wellington był konstablem Londyńskiej Wieży «Tower» w starém mieście. O tym urzędzie *Globe* pisze: Załoga twier-

dzy zależy bezpośrednio od Królowej. Dowodztwo w niej trzymają Konstabl, Namiestnik (lieutenant), Podnamiestnik i Major, pobierający razem 4,000 funt. sterl. rocznie, to jest tyleż co Pierwszy Lord Skarbu czyli Pierwszy Minister, z tą różnicą, że Pierwszy Minister ma dużo do roboty — a urzędnicy Tower nic. Ale zresztą niezupełnie nic, bo major mieszka w twierdzy i jako naczelny wrotniczy, strzeże kluczów bramy. Z temi kluczami długie są korowody. Co noc zbierają się Bifstekowicze (beefeaters, — tak ich zowie lud, a właściwie zowią się Yeomen of Guard) uzbrojeni w halabardy w średniowiecznym stroju, i niosą uroczyście klucze do mieszkania Majora. Straż staje pod bronią i za zbliżeniem się Yeomenów oficer dowodzący woła «kto idzie» — «klucz» — «jaki klucz» — «klucz Królowej Wiktoryi» — «klucz Królowej Wiktoryi może przejść.» Gwardyja prezentuje broń i klucze idą do Majora. To *opus operatum* kosztuje corok 4,000 funt. sterl. W Tower jest doktor «do leczenia więźniów stanu,» chociaż od czasów Franciszka Burdett żadnego więźnia takiego nie było. Jest wielu bardzo halabardników, którzy biorą po sześć pensów od odwiedzających Tower i pilnują koronnych klejnotów — pierwszy obowiązek spełniają sami, drugi zdają na niższych strażników. Jest też jeszcze dżentelman, biorący corok 10 funt. sterl. za pociąganie dzwonka, którego już dawno niema.

* * *

Jak wszystko w zaatlantyckiej Rzeczypospolitej w olbrzymie rozmiary się rozrasta, dowodzi tego obecny stan telegrafii. Telegrafy w Stanach Zjednoczonych działają na 27,177 (ang.) milach, Najdłuższa linija ciągnie się między Nowym-Orleanem i Nowym-Yorkiem, na 3,000 mil (=1,200 godzinom). Ostatnich dni Kwietnia kommunikacya między temi miastami trwała już tylko minutę. Koszta urządzenia wynoszą od 100 do 200 dolarów na milę: roczny dochod 3 do 6 od sta. Liczba drotów na linijach zachodnich i Kanadyjskich 1, na drugich 2, 4 i 5. Koszta depesz na linii z Washingtonu do New-Orleans (1,716 mil) dwa dolary (adres, data i podpis w rachunek nie wchodzą), z Filadelfii do Milwaukie (812 mil) 1 dolar 30 centów, z New-York do Washingtonu (245 mil) 50 cent.

* * *

Nowy olbrzymi teleskop P. Craig wystawiony w Anglii w Wandsworth, okazał już wielką usługę nauce. Zobaczono przezeń jaśniej niż dotąd kiedykolwiek trzeci pierścień Saturna, błyszczącego łupkowego koloru. Wszystkie powątpiewania astronomów o trzecim pierścieniu, tém samem ustały.

* * *

Najdawniejszy rocznik w Austryi, jest to kalendarz zwyczajny, noszący nazwisko Krakowskiego (Cracauer Schreibkalender). Wydany teraz na rok przyszły, jest 99 z rzędu.

* * *

Czasopismo Czeskiego Muzeum ciągle się zaleca starannością redakcyi. Oto jest spis rzeczy zawartych w ostatnim poszycie. Literatura historyi słowiańskiej roku 1851; Dwie stare satyry; Wocela zagajenie głównego zgromadzenia Czeskiego Muzeum 20 Czerwca 1852 r.; Rzut oka na pierwszy wiek głagolityckiego pismiennictwa przez Szafarzika; Literackie prace Czechów od 1848 roku aż do teraźniejszego czasu przez J. Malego; Pierwsze druki Czeskie przez W. Hanka; Rękopis Kralodworsky przez Nebeskiego; Zdania sprawy o muzeum, o czeskiej «Matice» i t. d.

* * *

W Pradze badacz starożytności P. Krolmus wydał pod przerobionem imieniem Sumlorka «Wybor napiewów (nóta) narodowych pieśni czeskich» zebrany ze starych powiastek, gier i t. d. z towarzyszeniem fortepiana, dorobionèm przez Józefa Drahorada. Tenże P. Krolmus ogłosił prenumeratę na zbiór staro-czeskich narodowych tańców. — Drugi zbiór muzyki słowiańskiej wydaje w Belgradzie P. Kalouz. Zawiera pieśni serbskie, także z Bosnii i Wojwodiny. Do textów oryginalnych dodany jest przekład niemiecki. — W Belgradzie założono węgielny kamień serbskiego narodowego teatru.

* * *

W *Daily News* czytamy: «Wiadomo że położenie szerokości geograficznej żeglującego okrętu, niemoże być oznaczone inaczej, jak kiedy słońce i poziom są zarazem widzialne, i że sztuczny poziom, którego używają na stałym lądzie, nie może służyć na morzu, z powodu nieustannego wahania się okrętu, i niepodobieństwa utrzymania go w poziomém położeniu. Donoszą teraz, że P. Brindson, z Mont St. Hilaire, znalazł sposób ustalić na morzu poziom sztuczny, na który wahanie się okrętu nie wpływa, i że za jego pomocą zawsze, ilekroć słońce jest widzialne, szerokość geograficzna będzie mogła być zdjęta. To odkrycie jest największej wagi dla bezpieczeństwa okrętów i będzie należycie ocenione przez żeglarzy, których nieraz zdoła ocalić od nieuchronnej zaguby.

* * *

W gazecie angielskiej *Sun* piszą: «Jedném z lekarstw używanych z największym skutkiem przeciw cholerze w Anglii i Szkocyi był Chloroform, którego własności antispasmodyczne i narkotyczne przynosiły wielką pomoc we wszystkich fazach choroby. W przypadkach, gdzie na 40 chorych umierało 32, doktor Hill uratował ośmiu pozostających, za pomocą Chloroformu. Dziennik medyczny przytacza przykład jeszcze bardziej stanowczy. Wśród najmocniejszej cholery w Szkocyi, malarz jeden zapadł na nią z takiemi symptomatami, które żadnej nie zostawiały nadziei. Kończyny ciała były już ostygłe, puls zagasły, chory cały zsiniał, wypróżnienia i kurcze dochodziły najwyższego stopnia. Doktor Moffatt w Edinburgu, dziś zamieszkały w Paryżu, dał choremu chloroformu przez wdęcie (insufflation) i ten, po kilku godzinach, wrócił do zdrowia. Doktor Moffatt poczytuje chloroform za najskuteczniejsze przeciw cholerze lekarstwo, ale zaleca używać go w stanie zupełnie czystym, w jakim wszakże trudno go dostać. Obok tego inne środki przeciw cholerze, jako użycie spirytusu i t. p. nie powinny być zanied-

bywane. Pierwszy Professor Simpson powziął myśl używania chloroformu i to nie z przypadku, ale z głębokiego zastanowienia się nad naturą choroby i w skutek pracowitych badań i doświadczeń. Gazeta *Sun* poczytuje to odkrycie za jeden z najważniejszych wypadków w Medycynie spółczesnej.

* * *

Kolonija Niemiecka w Hiszpanii, w Sierra Morena, zwana *Carolina*, założona w roku 1767 — 1769, pod panowaniem Króla Karola III, przez Don Pablo Olavide, straciła najstarszego ze swych członków, Pawła Ferminich, który umarł 20 Września mając lat 121, miesięcy 8 i dni 6 wieku. Urodzony w roku 1731, na dolinie Aar (w Szwajcaryi), w 1771 roku osiadł ze swą rodziną w Carolina, gdzie przeżył wszystkie swoje dzieci. Wnuki jego, prawnuki i praprawnuki są w liczbie 82, a z nich 18 noszą jego rodowe imię. Po razy dwadzieścia i dwa był obierany Alkadem Caroliny, i w tym charakterze przyjmował w swej kolonii trzech Królów Hiszpańskich. Od lat szesnastu P. Ferminich utracił słuch; przez ostatnie trzydzieści lat żył samemi owocami, chlebem, miodem, mlekiem; za napój pił czystą wodę.

* * *

Gazeta francuzka *Echo de Vésone* następnie donosi o odkryciu, które nie może nie sprawić wrażenia między lubownikami nauk kabalistycznych.

«Jeden badacz Liczb, postanowił dociec, czy cyfry głosów, danych przez lud francuzki za Ludwikiem Napoleonem i przeciw niemu, nie zawierają przepowiedni przyszłości.

«Na papierze przezroczystym napisał te obie cyfry wciąż, przedzieliwszy głosy za, od głosów przeciw, liniją prostopadłą i odciąwszy trzy zera w ostatnich, następującym sposobem:

7559796 | 1119

Odwrociwszy papier, czyta się bardzo wyraźnie wyraz

EMPEREUR.

(Ostrzegamy, że do tego trzeba pisać liczby jakby między dwiema rownoległemi linijami, bacząc iżby ogony liczb 7, 9, 6, nie wychodziły za te linije; nadto liczby mają być zbliżone do siebie, i między liczbami kresek białych, przedzielającą liniją prostopadłą i liczbami kresek czarnych, nie ma być żadnego odstępu.)

* * *

W gazecie *Courrier de Nantes* czytamy, że z warstatu Guibert spuszczony w tych dniach został mały okręt od stu tonn, cały z cynku, pochodzącego z kopalni zwanych *Vieille Montagne*: Jest to proba, o ile metal ten może być przydatnym w budownictwie okrętowem. Cynk mniej kosztownym jest od żelaza i mniej łatwo zniedokwasza się w wodzie morskiej.

* * *

W dniu 20 Października John Gosling, jeden ze strażników jadowitych płazów w menażeryi Londyńskiej Ogrodu Zoologicznego, padł ofiarą swojej zuchwałości. Wszedłszy do klatki węża indyjskiego zwanego *Kózką*, z powodu skocznych ruchów które go odznaczają, (Cobra Capella), wziął go w rękę i dla zabawienia swych towarzyszy obwinął dokoła siebie, ale w tejże chwili płaz ukąsił go w lewą nozdrzę. Jeden z jego towarzyszy oderwał węża i wrzucił do klatki; ale Gosling był już śmiertelnie rażony. W jednej chwili twarz jego rozpuchła straszliwie, stracił zarazem wzrok i mowę. Przeniesiono go natychmiast do szpitalu Uniwersytetu, gdzie wszystkie środki lekarskie zostały bezskutecznie wyczerpane. Między innemi usiłowano utrzymać go przy życiu przez wdymanie powietrza w płuca. Umarł wprędce niezdając się wiele cierpieć, bowiem jad działał jak trucizny odrętwiające i usypiające. Wąż jest przepysznym exemplarzem swego gatunku; ma do pięciu stop długości; mechanizm klatek jest tak urządzony, że w ich oczyszczaniu i w dawaniu pokarmu dozorcy nie ulegają żadnemu niebezpieczeństwu. Gosling, który od półtora roku chodził około tych źwierząt, zginął przez własną nieroztropność, sądząc że węże są już dostatecznie z nim oswojone.

* * *

Od niejakiego już czasu pisma peryodyczne angielskie zajmują się znalezieniem daty urodzenia Cesarza Napoleona. W kontrakcie ślubnym Napoleona z Maryą Ludwiką, ta data oznaczona jest 5 Lutego 1768. Tymczasem jeden korrespondent gazety *Times* odkrył dwa niewątpliwe dokumenta, z których wypada, że Napoleon urodził się 15 Sierpnia 1769 roku. Pierwszym jest Spis imienny uczniów utrzymywany w Szkole wojskowej w Brienne, gdzie zapisano: *Napolione Buonaparte urodzony 15 Sierpnia 1769*; drugi dokument, zgodny z pierwszym, są *Listy Stanów służby oficerów Armii*, ogłoszone przez Zgromadzenie Narodowe w latach 1790 i 1791, w epoce, kiedy Napoleon nie miał żadnego interessu skrywać dzień swego urodzenia; tam stoi: *Napoleone Buonaparte*, *kapitan artylleryi*, *urodzony 15 Sierpnia 1769 roku*. Pozostaje więc niewytłumaczonym, dla czego Napoleon w kontrakcie ślubnym, dodał sobie półtora roku wieku, jako urodzony 5 Lutego 1768.

* * *

W gazecie *Spectateur de Dijon* czytamy: «Niejaki P. Peltier wymyślił nieźmiernie prosty sposób zatrzymywania najbardziej rozhukanych i najbardziej twardoustych koni, tak w powozie, jak pod siodłem. Cały sposób zależy na tém, iżby w zwyczajnej tręźli lub munsztuku, skrzyżować cugle, to jest, cugiel prawy przeciągnąć przez kółko cugla lewego, a cugiel lewy, przez kółko prawego. Wędzidło w takim razie, za pociągnięciem obu razem cugli, ściska bardzo mocno dolną szczękę, i przy mocniejszém wstrzymywaniu unoszącego konia, sprawia taki ból, iż mu żaden koń oprzeć się nie zdoła.

Позволяется печатать. 20 Октября 1852 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.